

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca
Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ „ 80
(Posamezne štev.
15 kr.)

Oznaniła,
tkrat natisnena,
od vrste 15 kr.

Naročnina,
znanila in reklamacija
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.
Odpete reklama-
cije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasiło

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pisom,
na katera se želi
odgovor,
naj se pridele
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziram.

Nefranterana pisma
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
osem poslano knjige
se ne vračajo.

Peta skupščina

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“
v Mariboru.

Ko bi vso slovensko učiteljstvo se vselej in povsod kazalo tako vneto za svoj zvišeni poklic, tako vestno in delavno pri zvrševanju težke svoje naloge, kakor smo to imeli priložnost opazovati pri V. shodu „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Mariboru, pač bi nam ne trebalo biti v strahu za naš narodni obstanek. Slovensko učiteljstvo je tukaj pokazalo, da mu je duševni razcvit milega naroda nad vse, ker le, ako narod v tem oziru napreduje, si osiguri gotovo tudi trdno temeljno podlago za gmotno blagostanje. Zato pa slovensko učiteljstvo teži za tem, da oskrbi narodnemu šolstvu krepko podstavo, katera ima biti pred vsem izobrazeno in značajno učiteljstvo! To narodu izgovoriti je jedna glavnih zadač dične naše „Zaveze“.

Pri najnovejšem učiteljskem shodu v Mariboru pa se je tudi pokazalo, da ima majhni narod slovenski — hvala Bogu — nekaj šolnikov, za katere nas lahko zavidajo večji narodi. In dokler se bode učiteljstvo slovensko ravnalo po navodilih teh pedagogičkih voditeljev, ne bode nikdar nazadovalo. Njega geslo bode in mora biti vedno „Naprej!“

Tako pa bode tudi prišel in mora priti čas, ko se bode našemu stanju, kateri se žalibog še tako rad prezira, odločilo ono častno mesto v družbi, katero mu po njegovi važnosti med drugimi stanovi v resnici pristoja, v kar Bog pomoz!

Z raznimi vlaki je došlo v sredo 16. avgusta od vseh krajev mile slovenske domovine lepo število odposlancev slovenskih učiteljskih društev v prijazno podravsko mesto. Žalibog da jim krajni odbor z ozirom na politične tukajšnje razmere ni mogel prirediti sijajnega oficijelnega sprejema. Toliko bolj pa je bilo ljubih gostov v senci veselo slovensko prebivalstvo, kar se je zlasti pokazalo drugi dan z lepoštevilno udeležbo pri učiteljskem zabavnem večeru. Mlade gospice so izražale svoje veselje nad prihodom častitih gostov še s tem, da so počastile pri vstopu v čitalnične prostore vsakega gosta s šopkom duhtečih evetlic.

Ob 5. uri imel je upravni odbor svojo sejo ter je pripravil gradivo za zborovanje delegatov in se posvetoval o drugih rečeh, tičečih se V. glavnega shoda „Zaveze“.

Zborovanje odposlancev

posameznih učiteljskih društev vršilo se je v sredo zvečer v veliki dvorani hotela „pri nadvojvodu Ivanu“. Zastopanih je bilo vseh 28 učiteljskih društev, ki so člani „Zaveze“ po svojih odposlancih, katerih smo našli 46. Predsednik „Zaveze“ g. Vojteh Ribnikar otvoril je zborovanje ob 1/2 9. uri zvečer ter nagovoril navzoče blizo tako-le:

Slavna delegacija!

Častiti gospodje in gospice!

Preteklo je zopet leto, kar je zborovala delegacija slovenskih učiteljskih društev v starodavnem Kranju. Vaša društva so Vas odposlala k letošnjemu zborovanju, da se tukaj razgovarjamo, kako so delovala posamezna društva ali vse učiteljstvo. Kot predsednik naše „Zaveze“ Vas vse skupaj pristréno pozdravljam; pozdravljam posebno navzoči častiti gospici in častite gg. odposlance onih dveh društev, ki ste letos „Zavezi“ na novo pristopili, namreč: slov.-hrvaški učit. društvo za voloski okraj (Živio!) in učit. društvo za slovenjebistriški okraj (Živio!), ter Vas vse skupaj vabim k složnemu delu. Vsak častitih gospodov delegatov in gospic odposlank naj pomaga po svojih močeh v dosego vzvišenega našega smotra: v razvitek in napredek našega ljudskega šolstva, v povzdigo našega stanovskega ugleda, pa tudi v vzboljšanje našega gmotnega stanja, da bomo potem lahko zvrševali našo zvišeno nalogo sebi v čast, ljubljenu nam narodu pa v korist! (Živio!)

Potem se preberejo imena delegatov in gospod predsednik nadaljuje tako-le: Dasi-ravno je mnogo gospodov delegatov gotovo zadržanih, da se niso mogli udeležiti zborovanja, vendar nas število navzočih navdušuje in spodbuja k delovanju. (Živio!)

Poročati mi je slavnej delegaciji o delovanji direktorija in upravnega odbora. Delovanje direktorija bilo je jako težavno in to radi tega, ker se mi ni posrečilo od prednika v predsedništvu dobiti do danes vkljub vstrajnemu dreganju najmanjše listine o „Zavezi“, katerih pa je od njenega obstanka sem gotovo mnogo. Danes mi je gospod blagajnik prinesel prve listine od prejšnjega predsednika, namreč pravila. Moral sem torej začeti popolnoma z nova, zato je prosim slavno delegacijo oprostjenja, če se kaj ni vršilo tako, kakor bi se vršiti moralo ali sicer vsaj lahko vršilo!

Gospod predsednik poroča potem: a) kako je nameraval slov. učiteljstvo zastopati pri I. katoliškem shodu, pa tega iz vzrokov, katere je na drobno označil, ni storil, b) kako se je imenom „Zaveze“ udeležil Svetčevega banketa in c) kako je delegacija „Zavezinih“ odbornikov imenom učiteljstva slovenskega pozdravila novega deželnega predsednika kranjskega, gospoda barona Heina. Delegacija je vzela ta poročila na znanje in je gospoda predsednika na možatem postopanju burno zahvalila.

Upravni odbor imel je na velikonočni pondeljek svojo redno sejo, pri kateri se je sklenilo, da bode letošnja glavna skupščina v Mariboru. Tudi se je pri tej seji predsednik pooblastil k samostalnemu postopanju v nekaterih „Zavezo“ se tičočih zadevah. Danes je bila druga odborova seja, pri kateri se je odbralo gradivo za zborovanje delegacije.

„Zaveza“ šteje 28 učiteljskih društev svojim članom, ki imajo skupaj 27 častnih, 109 podpornih in 1384 pravih, torej vkup 1520 udov. O delovanji posameznih društev poročati naj ga delegacija oprost, ker so o tem itak poročali naši listi dovolj obširno.

Gospod blagajnik potem poroča o stanju „Zavezne“ blagajnice ter povdarja, da je bilo okoli 200 gld. dohodkov in skoraj ravno toliko stroškov. V blagajnici ostalo je le 3 gld. 92 kr. Pregledovalcem računa so bili izbrani gg. J. Dimnik, Dom. Serajnik in J. Sabati, koji so račune takoj pregledali in našli vse v redu.

Besedo dobi sedaj urednik „Popotnikov“, da poroča o stanju „Zavezinega“ glasila. Njegovo poročilo glasi se tako-le:

„Popotnik“, glasilo „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ se je leta 1892. tiskal do 9. številke v 900 iztisih, od 10. številke naprej pa v 800 iztisih ter se je razpošiljal v 730 iztisih v svet. Letos se tiska list le v 750 iztisih in se ga razpošilja 670 komadov. Od razpošiljanih iztisov prejme jih le nekaj nad 600 plačujočih odbiralcev, drugi pa so tako zvani „Pflicht“- in „gratis-eksemplari“, med njimi 24 v zameno za druge časnike.

Naročnine je priteklo od 1. januarja 1892 do 30. junija 1893 skupaj	3069·06 gld.
za uvrstke je v tem času došlo	224·53 "
za knjige se je skupilo	7·10 "
	skupni dohodki 3300·69 gld.
Tiskarna je zaslužila v tem času za tisk „Popotnikov“ in papir	1614·90 "
Poštarne marke znašajo	259·75 gld.
Adresne pole z papirjem	50·86 "
Nagrade upraviteljstvu	289— "
Tiskovine za opomine itd.	8·30 "
Razna poštnina	30·78 "
	Stroški za upravo torej 638·69 "
Nagrada uredniku za 1½ leta	360— gld.
Potni troški uredniku a) l. 1892 v Kranj	8·50 gld.
b) l. 1893 v Dol. Logatec	5·90 " 14·40 "
Naročnina za liste uredništvu	25·45 "
	uredniški troški 399·85 "
Cliché Komenskega za 8. štev. leta 1892	2·55 "
Muzikalna priloga k 3. štev. leta 1892	21·05 "
Priloga k 14. štev. leta 1892	11— "
Davek od 1. jan. 1892 do 30. jun. 1893	13·99 "
Razni izdatki (med temi potni troški upravitelju v Krško 10 gld.)	13·80 "
	skupni troški 2715·83 gld.
Bi bilo torej prebitka 584·86 gld., s katerim pa se je poravnal nedostatek iz leta 1891.	
Zaostalina na naročnini znaša: od preje	274·51 gld.
od leta 1891	448·70 "
" " 1892	305·85 "
	skupaj 1029·06 gld.

Isto tako še je za leta 1893 mnogo odbiralcev z naročnino deloma na dolgu, 225 naročnikov pa za tekoče leto še celo nič ni plačalo. Ko bi storil vsak svojo dolžnost, bi podjetje lahko prospevalo in tudi stari dolg pri tiskarni bi se lahko kmalu poravnal.

Poročilo vzame delegacija na znanje in se pod burnim odobravanjem jednoglasno sklene, naj se izreče gospodu uredniku popolno zaupanje in zahvala za neumorni njegov trud ter možato, spretno in vestno postopanje pri uredovanju Zaveznega glasila. Gospod predsednik pa še pri tej priliki opetno apeluje na slovensko učiteljstvo, da svoje glasilo po vsej moči podpira, poverjenike pa prosi, naj skrbijo, da dolžniki ostalino skoraj poplačajo, ter zato, da število naročnikov — vestnih plačnikov poskoči. (Odobranje).

Urednik Nerat zahvali se na laskavem priznanji in povdarja, da mu je pred vsem na tem ležeče, da bi se „Popotnik“ krepko razvijal slovenskemu učiteljstvu v čast, milemu narodu našemu pa v korist.

Potem predlaga gospod Porekar imenom upravnega odbora, katerega je urednik za to naprosil, naj se izvoli za računske agende Popotnikove tričleni nadzorovalni odsek, kar se po nekaterih pojasnilih g. Nerata sprejme. Izberejo se: gosp. predsednik „Zaveze“, gosp. ravnatelj H. Schreiner in gosp. prof. Koprivnik.

Gospod predsednik stavi vprašanje, bi-li se zopet razpisale nagrade najboljšim spisom v „Popotniku“, ali ne. Vnel se je precej živahen razgovor. Mnogi so povdarjali, da bi bilo prav, ko bi se še prihodnje delile nagrade, češ, s tem se spodbujajo pisatelji.

To je sicer res, so odgovarjali zopet drugi, a gledé na gmotno stanje društva bi bilo bolje, da se nagrade za sedaj opusté. Tega mnenja je zlasti gospod Dimnik iz Ljubljane, ki je povdarjal, da najboljša nagrada vsakemu učitelju za njegov trud veljaj zavest, da deluje za blagor šolstva in ugled učiteljskega stanu.

Gospod Freuensfeld je načelno sploh proti nagradam in meni, da bodo zavedni in zmožni učitelji tudi brez nagrad sodelovali, ter nasvetuje naj bi se pri vsakem društvu nekateri zavezali, da spišejo vsak po svoji moči kaj primernega za list. Temu uporeka urednik, češ, da se to ne da siliti, ampak da je pisatelju treba biti razpoloženemu za delo, ako hoče kaj povoljnega spisati. On je zato, da se na vsak način izplačajo pisateljem v kratkem vsaj zaslužene nagrade, če se potem tudi nove več ne razpišejo.

Sklene se potem jednoglasno, da se razpis novih nagrad za sedaj opusti, da se pa izplačajo nagrade, ki so od lanskega leta ostale na dolgu. (Dalje sledi.)

Učni načrt za računstvo v štirirazredni ljudski šoli.

(Dalje.)

Učni načrt

za računstvo v četirirazredni ljudski šoli.

II. razred.

2. oddelek (3. šolsko leto.)

1—1000.

Opomnje. 1. Učenci tega leta morajo se do dobrega naučiti: *a)* sklep za merjenje in delitev; *b)* mere; mimo že znanih še: bala (papirja), kilometer, milimeter, gram, tona; *c)* pismeno seštevanje, odštevanje, množenje z osnovnimi števili in s številom 10, množenje z deseticami, [množenje z namešanimi celimi števili bi se bolje prepustilo 4. šolsk. letu], deljenje iste stopnje, kakor za množenje.

2. Oblečene naloge (prim. 2. š. l.). — Sklep za deljenje mora se od začetka še utrjevati na podlagi sklepa „krat“, potem pa naj se uri sklepní račun za slučaja: *a)* sklep z 1 na množino, *b)* sklep z množine na 1.

Pri pismenih nalogah se morajo otroci privajati na one izraze, katerih se poslužujemo za mehanično rešitev oblečenih nalog. N. pr.: Nekdo kupi blagá za 234 Kr. in plača še 642 Kr. dolgá; koliko izdá vsega skupaj? — Vsega skupaj izdá 234 Kr. in 642 Kr., ali to izračunamo, ako 234 Kr. in 642 Kr. seštevamo. — Isto veljá za druge vrste računov. — Otroci se morajo tudi navaditi, da zapišejo odgovor na konci rešene naloge. Osobito se je ozirati na oblečene naloge, pri katerih se sklepa na razloček, ter ta sklep prevajati na sklep „manj“. N. pr. Ti imaš 3 krone, potrebuješ jih pa 5; koliko ti jih manjka? *a)* Manjka mi toliko Kr., kolikor jih moram k 3 Kr. prišteti, da jih dobim 5; 3 Kr. in 2 Kr. je 5 Kr. — 2 Kr. mi manjkate. — *b)* Ne manjka mi vseh 5 Kr., ampak 3 Kr. manj t. j. 5 Kr. manj 3 Kr. ste 2 Kr. — 2 Kr. mi manjkate. — Otroci se morajo tudi vaditi v reševanji primernih, sestavljenih nalog in sicer povodi za take naloge: *a)* kaj je treba zaporedoma izračunati, *b)* kakó se vsaka priprosta naloga izračuna. N. pr.: Kmet ima 8 krav, njegov sosed pa 3 krave več; koliko krav imata oba skupaj? — *a)* Najprej moram izračunati, koliko krav ima sosed, potem koliko krav imata oba skupaj; *b)* prvo izračunim, ako seštejem 8 krav in 3 krave, drugo ako prištejem dobljeno vsoto številu 8.

„Namešane oblečene naloge“ izrazi, da se otrokom podajajo računi raznih stopinj z ozirom na vsebino in na sklep. — V računici se ne more premnogo oblečenih nalog napisati, ker bi postala preobširna, pa učitelj sega na prejšnje skupine nazaj, če je treba.

3. Tudi v tem letu so vrste neusahljivega vira in posebno za posredni pouk porabljive.
4. Nazorila razun mer prenehajo, vnanje poočitovanje preide v notranje; samo pri ulomkih treba se je za nazorovanje posluževati dalje.

5. Jedenkratjeden in jedenvjednem se mora od začetka leta še ponavljati do živega.

6. Shvatba števil se ponavlja nekoliko tednov (prim. 2. š. 1.). — O ponavljanji sploh (prim. 2. š. 1.).

7. Tudi za pismeno računanje so vaje z imen. števili posebne pripravljalne moči.

8. Ker obstoječi načrti predpisujejo, da se otroci že v tem letu z decimalnimi ulomki seznanijo, naj se pripravljajo na te ulomke z decimalno pisavo mnogoimenastih števil (o decimalnih ulomkih pri tem še nič ne vedó, tako, da n. pr. ${}_n4^5 m^a$ zmerom beró „ $4 m 5 dm^a$ “ in ne $4^5/10 m$). — Boljše bi pa bilo, da bi se pouk iz decimalnih ulomkov preložil na 4. šolsk. leto.

9. Dobro je, da že proti koncu tega leta uvedeš otroka v številni prostor do 1 milijon, če tudi ta številni prostor ni predpisan, ker otrok 4. šolskega leta začne s števili delati, katera so se v njegovem duhu popolnoma usedla. — V ta prostor bi se potem preložile nekatere stopnje za množenje in deljenje, katere zahtevajo, da so utrjene prejšnje stopnje (prim. rač.).

10. S pojmi seštevati, seštevaneec itd. za vsakovrsten račun seznanijo se učenci polagoma, s ponavljano rabo teh besed.

I. teden.

Shvatba števil. — Ponavljanje znanih mer v redu; števila do 100; števne vaje A in B in sicer na jednicah in desetih, razdrobitev in zjedinjenje jednot, branje in pisanje števil do 100.

Števila do 1000. — Števne vaje A in B in sicer s stoticami, z deseticami in jedincami; razdrobitev in zjedinjenje jednot, branje in pisanje števil do 1000; sestavljanje in razstavljanje števil (n. pr. $600 + 40 = 640$, $560 = 500 + 60$). — Za posredni pouk morejo se porabiti tudi vrste, s katerimi so se učenci v pretečenem letu seznanili.

II. teden.

Mere v redu, shvatba števil do 1000 (prim. op. 6.). — 1×1 , $1 : 1$ (te vaje ponavljaj začetkom vsake ure nekoliko in sicer toliko tednov, da jih vsaki učenec zna prav do živega. — Ponavljanje vsakovrstnih znanih vaj za pri- in odštevanje.

Namešane oblečene naloge; sestavljene oblečene naloge iz pri- in odštevanja; osobito oblečene naloge, pri katerih se sklepa na razločeh, prevajanje tega sklepa na sklep „manj“ (prim. op. 2.). — Za posredni pouk tudi znane vrste.

III. teden.

1×1 , $1 : 1$ (prim. prej. t.). — Mere v redu, shvatba števil (pr. op. 6.). — Ponavljanje o množenji in na oblečenih nalogah o sklepu za množenje. — Oblečene naloge (prim. prej. t.). — Za posredni pouk tudi znane vrste.

IV. teden.

1×1 , $1 : 1$ (prim. prej. t.). — Mere v redu, shvatba števil (prim. op. 6.). — Ponavljanje o merjenji in delitvi in na oblečenih nalogah o sklepu za merjenje in delitev (prim. op. 2.). — Za posredni pouk tudi znane vrste.

Računanje v prostoru do 1000.

V. in VI. teden.

1×1 , $1 : 1$ (prim. prej. t.). — Ustno seštevaje. — Oblečene naloge a) o seštevvanji; b) namešane oblečene naloge; c) sestavljene naloge (prim. op. 2.); d) nekoliko oblečenih nalog o merjenji in delitvi (prim. op. 2.). — Shvatba ulomkov.

VII. teden.

Nazorovanje ulomkov na daljicah, pisanje in branje ulomkov, seštevanje ulomkov z enakimi imenovalci. — Mere v redu, na novo: $1km = 1000m$, $1dkg = 10g$, $1kg = 1000g$, navadno leto = 365 dnij, prestopno leto = 366 dnij. — Pripravljalne vaje za pismeno seštevanje na podlagi imenastih števil; pismeno seštevanje po pravilu. — Obležene naloge (prim. pr. t.). — Za posredni pouk tudi vrste o ustnem seštevanju, s katerimi se ponavlja tvarina prejšnjih dveh tednov.

VIII. teden.

Pismeno seštevanje se vadi vsako uro nekoliko. — Obležene naloge: a) ponavljanje tistih za ustno računanje v seštevanje in namešane naloge, b) otrokom se razjasni prihodek in razhodek na oblečenih nalogah, c) pri pismenih računih prevajanje na kratko izraževanje (ta števila bomo seštevili, prim. op.), in zapisavanje odgovora. — Meseči, leta in število dnij v vsakem meseci. — Za posredni pouk tudi vrste v smislu pismenega seštevanja.

IX. in X. teden.

Ústno odštevanje. — Obležene naloge: a) o odštevanju, b) namešane naloge, c) sestavljane naloge, d) osobito pa nekoliko oblečenih nalog (vsako uro) o merjenju in delitvi (prim. op.). — Shvatba ulomkov.

XI. teden.

Nadaljevanje shvatbe ulomkov, števec in imenovalce, praktična razdelitev votlih mer, odštevanje ulomkov z enakimi imenovalci. — Mere v redu. — Pripravljalne vaje za pismeno odštevanje na podlagi imenastih števil; pismeno odštevanje po pravilu (in sicer v obliki 3 od 5). — Obležene naloge (prim. pr. 2 ted.). — Za posredni pouk tudi vrste, s katerimi se ponavlja tvarina prejšnjih dveh tednov.

XII. teden.

Mere v redu, decimalna pisava mnogoimenastih števil (prim. op. 8.), pismeno seštevanje mnogoimenastih števil v obliki decimalne pisave, ponavljanje pismenega seštevanja. — Urjenje učencev v pismenem odštevanju. — Obležene naloge (prim. IX. in X. ted.), izražanje „števila bomo odštevali“ (prim. op. 2.); duševno obzorje učencev se razširi s pojmi „dobiček in zguba“ na podlagi oblečenih nalog.

XIII. teden.

Seštevanje in odštevanje mnogoimenastih števil v obliki decimalne pisave; ponavljanje pismenega seštevanja in odštevanja števil; vrste o ustnem in pismenem seštevanju in odštevanju. — Obležene naloge (prim. IX. in X. ted.); časovni računi.

(Dalje sledi.) I. Lavtar,

Meščansko-učiteljski tečaj

na c. kr. učiteljski v Mariboru leta 1892/3.

Kakor je znano čitateljem Popotnikovim, bil je v minolem šolskem letu na mariborskem učiteljski meščansko-učiteljski tečaj. Sedaj je končano leto polno naporega truda, ki je povzročil marsikatero potno srago tako pri predavateljih kakor slušateljih. No, ne zastonj: plod je po tem! Pred mano leži lep kup zvezkov in zvezčičev, polnih beležk o predavanih predmetih. Cel zaklad! Divim se množici nabranega

znanstvenega gradiva in sili se mi, izpregovoriti kako besedico o njem, morda komu v spodbudo do lastne nabave temeljitejšega znanja.

Ni namen nastopnih vrstic, razmotrivati o pomenu in koristi meščansko-učiteljskih tečajev, pisec hoče podati, kolikor mogoče, četudi skromno in omejeno, pristno in točno sliko o načinu in obsegu predavanj, kakor so se vršila letos na mariborskem učiteljski,

ker meni, da bi to utegnilo zanimati gg. tovariše, osobito ône izven Štajarske, ki doslej še niso imeli prilike udeležiti se takega tečaja, kakoršnega do sedaj — kolikor mu znano — drugje po slovenskih deželah še ni bilo in ker se iz tega poročila lahko vsak sam prepriča, je-li bi mu donesel kaj haska tak tečaj ali ne. Seveda moram omeniti, da mi, govorečemu o obsegu, nikakor ne bo mogoče, navesti vsega — to bi bilo gradiva za celo knjigo, temveč, računajoč s tesnim prostorom skromnega poročila, morem le v velikih potezah začrtati meje, do katerih so gg. predavatelji šli.

Naš tečaj otvoril se je 26. septembra m. l. po gosp. deželnem nadzorniku in trajal nepretrgoma do 8. julija t. l.

Upisalo se je nad 60 slušateljev in slušateljic, ki so z malimi izjemami vsi vztrajali do konca.

Predmeti tečaju so bili: psihologija in logika, nemščina, matematika, prirodopisje, prirodoslovje, prosto in geometrično risanje.

Predavali pa so gg.: učiteljski ravnatelj H. Schreiner psihologijo in logiko 2 uri na teden, učit. prof. dr. Janko Bezjak nemščino 3 ure, učit. prof. L. Lavtar matematiko 3 ure, učit. prof. J. Koprivnik prirodopisje 3 ure, gimn. prof. J. Hirschler prirodoslovje 3 ure, vadm. učitelj Al. Vavroh prosto risanje 2 uri, real. prof. F. Kaufmann geometrično risanje 2 uri.

Ker hočem — kakor omenjeno — v nastopnem podati čitatelju kolikor možno pristno sliko o načinu in obsegu predavanj, baviti se mi je z vsakim predmetom posebej. Precej tukaj pa naj omenim, da za tako razsežno gradivo, kakoršno je predpisano, čas, ki so ga gg. predavatelji imeli na razpolaganje, nikakor ne zadošča. Ni čuda, da se vsled tega predmeti niso mogli predelati v vsem obsegu, ker je bilo — kakor naravno — v prvi vrsti gledati na temeljitost. Toda vzlic temu nedostatku so gg. predavatelji pokazali, da je tudi pod temi neugodnimi pogoji z umno uporabo časa in s srečno izbero tvarine možno sestaviti skupno celoto in blagohotni čitatelj se skoro sam prepriča, koliko in kako izbornega gradiva je mogoče podati tekom jednega leta.

Psihologija in logika. Slovencem in posebno čitateljem „Popotnika“ po svojih spisih dobro znani ravnatelj H. Schreiner pričel je svoja uprav klasična predavanja s psihologijo. Ker gospod ravnatelj ista itak objavlja v „Popotniku“ pod naslovom „Psiho-

logični listi“, ne bodem toliko govoril o njih, kolikor bi se vsled njih zanimivostij povedati dalo. Samo splošno jih hočem nekoliko karakterizovati. Gospod ravnatelj hodil je pri svojih predavanjih temu predmetu najprikladnejšo induktivno pot. Iz posameznih kaj srečno izbranih primer, ki so neizmerno oživljale predavanje in bile zanje največje vrednosti, izvajal je gospod predavatelj dotične zakone z neovrgljivo logiko. Te primere, tako priproste, iz vsakdanjega življenja zajete, in vendar ne trivialne, ustvarile so v slušaleci vselej najjasnejšo sliko tega, o čemur je bil govor. Stališče, na katerem gospod ravnatelj stoji, je povsem samosvoje, njemu lastno. On pozna vse šole; a s kritičnim očesom in spretno roko loči pri vsakej zrno od plevla in uporabi najnovejša raziskavanja, kakor Lotze-ja, Ostermanna, Langeja, Nachlowskija in dr. ustvaril si je nazore, ki stojé na vrhunci sedanje véde in se odlikujejo po svoji jasnosti. Nikdar in nikjer ni zamudil gospod ravnatelj v dvomljivih slučajih navesti razna mnenja dušeslovcev, oceniti jih po zaslugi ter z bistrim pogledom izbrati najverojetnejše, svojo trditev vedno podprši z dokazi in primerami. Posebno živahnost utisnili so njegovim predavanjem razni citati in v neizbrisnem spominu mi je osobite oni dan, ko je gospod ravnatelj z velikim vzosom govoril o vzgoji srea in v svoj govor upletel prekrasen citat iz Stritarjevega: „Sree“.

Toliko o načinu tega predavanja. Da cenjeni čitatelj izvé tudi o njega obsegu, naj tu navedem glavne točke, po katerih je gospod ravnatelj tvarino razvrstil. Vse dušeslovje razdeli se v nastopna poglavja: uvod; čutila; zaznavanje in predstavljanje; razum in pojmovanje; čuvstvovanje; poželjenje in hotenje; razvoj duše v obče in posebej; duševne anomalije in bolezni.

V posameznih poglavjih bilo je govora: V uvodu: o potrebi in namenu dušeslovnega znanstva. V drugem poglavji: o čutilih in živčevji. Tretje poglavje „zaznavanje in predstavljanje“ obsega naslednje oddelke:

1. občutek, 2. zaznavanje, 3. predstavljanje, 4. reprodukcija, 5. spomin, 6. domišljija in fantazija, 7. percepcija, 8. apercepcija (samo o tej točki, katerej se v moderni psihologiji pripisuje največja važnost, govoril je gospod ravnatelj 3—4 tedne), 9. razvoj duševnega življenja otroškega do 14. leta, 10. paznosti. Četrto poglavje „razum in pojmovanje“ obravnava: sodbo, sklep, pojem, razum. V petem poglavji „o

čuvstvovanji^a loči gospod predavatelj čuvstva v čutna in duševna, katera se zopet delé v nižja in višja. Dalje je tu govora o afektih, o pomenu čuvstev, o čustvenem življenju. Šesto poglavje „poželjenje in hotenje“ razpravlja: poželjenje, nagon, nagnenje, strast, strast in afekti, volja, nje nastajanje, pamet, razloček med pametjo in razumom, značaj. V naslednjem poglavju govoril je gospod predavatelj: o razvoji človeške duše, o naturelu, o temperamentu, o duši. Zadnje poglavje obsega: zmote, iluzije, halucinacije, spanje in sen, hipnotizem, duševne bolezni.

Predavanja o psihologiji trajala so ves prvi semester.

Logika — osobito elementarna — je sama ob sebi dokaj suhoparen študij. Toda tudi njo vedel je gospod ravnatelj napraviti zanimivo in mikavno in to z induktivnim postopanjem ter obilim navajanjem pojasnjujočih primer. Načrt predavanju pa je bil sledeči: Osnovni pojmi. Mišljenje. Pojem i. s. jednotni, splošni, kolektivni, konkretni in sestavljeni, korelatni pojmi; vsebina pojma; abstrakcija in generalizacija, determinacija; obseg pojma; razvrstitev pojmov po medsebojnem razmerju. Sodba i. s. pojem sodbe; kvaliteta in kvantiteta; relacija; sestavljene sodbe; medsebojno razmerje sodeb; modaliteta; konverzija in kontrapozicija. Sklep i. s. nepopolni; popolni; 1. jednostavni popolni sklepi, a) kategorični, α) podrejeni, β) protistavljeni, γ) substitucijski, b) hipotetični, c) konjunktivni, d) disjunktivni in njih deli: γ) pravi disjunktivni, α) hipotetično-disjunktivni ali lematični, β) kategorično-disjunktivni; 2. jednostavni nepopolni sklepi: a) enthymema, b) skrajšani sklep (syllogismus contractus); 3. sestavljeni sklepi: a) popolni, b) nepopolni sestavljeni sklep (sorites). Splošni zakoni razmišljanja i. s. 1. zakon enakosti, 2. zakon protislovja, 3. zakon izključenega tretjega in 4. zakon zadoščajočega vzroka.

Urlo zanimiv pa je logike drugi del — znanstvena ali sistematična logika. Njeno vsebino tvarja nastopna tvarina: Definicija in nje namestuiki: razmotrivanje, razločevanje, razlaganje, opis, karakteristika in primérjanje. Razdelitev, particija in dispozicija; zakoni razvrstitve. Dokaz i. s. progresivni, regresivni, posredni, neposredni, objektivni, subjektivni, analogični in indukcijski; zakoni dokazivanja. Metoda heuristična, sistematična, didaktična; stvarna in logična analiza in sinteza; genetično in dogmatično postopanje.

Logika je odvzela nekaj nad 2 meseca.

Krono svojemu predavanju pa je postavil gospod ravnatelj s kritično razpravo Herbartovih idej. Naj sodi kdo o Herbartu, kakor mu drago, to mu mora vsakdo priznati, da je on oče znanstvene pedagogike, ker on je prvi to poprej le empirično védo postavil na trden temelj psihologije in etike in da so mu radi tega zasluge na tem polju velike, nevenljive. Zaradi tega pa je vsakemu vzgojitelju neobhodno potrebno poznati Herbartova načela. Toda proučevanje njegovih del je vzlasti zaradi dokaj nejasnega jezika jako težavno in zahteva precej predštudij nalašč ad hoc. Lahko si je torej misliti, s kakim veseljem sprejeli so slušatelji vest, da gospod predavatelj hoče zaključiti svoja predavanja s tem in s kako pazljivostjo so sledili njegovemu neizmerno zanimivemu razpravljanju. Žal mi je, da morem v nastopnem cenjenim čitateljem le v velikih potezah orisati pot, katero je gospod predavatelj hodil in navesti le glavne misli, kajti s strahom vidim spis preveč naraščati mi pod peresom.

Gospod ravnatelj podal je najprvo kratek očrt pedagogične zgodovine do Herbartovega časa ter potem prešel na predmet sam. Mirno, objektivno, brez vseh predsodkov ocenjal je tako ideje Herbartove in njegovih privržencev, kakor ugovore njegovih nasprotnikov in povsod ločil pravo od nepravega. Najprej razvil je gospod ravnatelj ves sistem Herbartove šole, vmes vedno vpletajoč kritične opazke, potem pa kot rezumé vsega kratko kritiko glavnih mislij. Ocenil je sledeče točke Herbartovega nauka: smoter znanstvene pedagogike; etika in petero etičnih idej; psihologija; sredstva, katerih se vzgoja poslužuje: vladanje, pouk in vzgojevanje v ožjem pomenu.

Glavni nedostatki Herbartovega sistema so naslednji: telesna vzgoja se do cela prezre in zanemarja. Ziller pravi naravnoč, da vzgojitelju ni moči ozirati se tudi na telesno vzgojo, ker bi ináč moral biti zdravnik. Toda, ako pomislimo, de sta telo in duša v medsebojni odvisnosti, uvidimo, da je skrbeti tudi za prvo. — Vzgojni smoter Herbartov: značajna sila mravnosti (Charakterstärke der Sittlichkeit) je preozek, ker ne omenja tudi vere, inteligence in umetnosti in vendar imajo te tudi ne gledé na mravnost svojo veliko vrednost ter se nikakor ne smejo zanemarjati. — V Herbartovi šoli se jako veliko govori o vsestranskem interesu kot sredstvu za vzgojo

kreposti, ne da bi se kedaj jasno določilo razmerje med interesom in krepostjo. — Med njegovimi etičnimi idejami nedostaje verske ideje. — Morebiti najboljša misel vsega Herbartovega nauka so formalne stopinje; vendar pa se mora učitelj čuvati strogo doslednega ravnanja po njih, ker sicer lahko mnogo škode učini, marveč vedeti bo moral v vsakem slučaju posebej, kako in v koliki meri jih ima uporabiti. Bajkam pripisujejo Herbartovci preveliko нравstveno-tvorno moč. — K pravim absurdnostim in grozni pedanteriji pa dovede pretirana uporaba koncentracije, kakor je gospod ravnatelj pokazal na drastičnih primerih iz Zillerja, Rein-Pickel-Schellerja i. dr. Herbartovcev.

Koncentracija je izvestno velike važnosti, toda pretiravati se ne sme. Nikakor ni mogoče, za vse tako različne predmete ustvariti jedno koncentracijsko osredotočje, za katerim težé pristni Herbartovci. Ali jako plodna bi postala misel, ko bi se sta-

vilo več takih središč, recimo za narodno šolo tri i. s. za 1. versko-nravno snov, 2. jezikovni pouk, 3. realije, kojih središče bi tvorilo zemljepisje. — Herbartovci pripisujó preveliko važnosti pouku kot vzgojnemu sredstvu. Da, novejši dušeslovci naravnost odrekajo pouku vsako vzgojno silo, ker — pravijo — kolikokrat je videti, kako slaba je naravnost mnogih visokonaobraženih ljudi. Vendar pa tudi ti nimajo povsê prav in nikakor ne gre odrekati pouku gotove vzgojne sile, ker nedvomno je, da predstavljanja in čuvstva so v neposredni zvezi in da iz slednjih nastaja volja, ki pogaja djanje in nehanje človeško. Do napačnega sklepa dovedel je Herbart njegov nazor, da duša nima nič prirojenega, temveč ji je vse privzgojeno.

To so glavne misli ocene nedostatkov Herbartovega nauka. Kdor se hoče natančneje poučiti o njih, čitaj: Ostermann: „Die Hauptirrhümer der Herbart'schen Psychologie und Pädagogik“. (Dalje sledi.)

Društveni vestnik.

Iz šmarijskega okraja. (Vabilo.) „Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo“ zboruje 7. septembra ob 10. uri dopoludne v Šmarji po sledečem vspredu: I. Zapisnik in dopisi. II. Poročilo delegatov o glavnem zborovanji „Zaveze“ v Mariboru. III. Poročilo o društveni kroniki. IV. Razgovor o praznovanji društvene dvajsetletnice. K obilnej udeležbi najvldneje vabi odbor.

Iz novomeškega okraja. (Vabilo.) „Učiteljsko društvo za novomeški okraj“ bode imelo svoj letni občni zbor 31. t. m. v prostorih dekleške šole v Novem mestu ob 10. uri dopoludne z nastopnim vspredom: 1. Predsednikov nagovor. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. „Stari Slovani“, predava gospod Vinko Kmet.

5. Volitev: a) predsednika in namestnika, b) tajnika, c) blagajnika, d) treh odbornikov. 6. Volitev treh pregledovalcev računa in dveh verifikatorjev zapisnika občnega zbora. 7. Razgovor o „Učiteljskem domu“. 8. Posamezni nasveti. — K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

Iz Goriškega. (Vabilo.) „Učiteljsko društvo za goriški okraj“ imelo bode 7. septembra 1893. ob 9. uri predpoludne v Gorici na slov. oddelku deželne kmetijske šole letno občno zborovanje z naslednjim vspredom: I. Poročilo o društvenem delovanji pret leta. II. Pregled letnega računa. III. Pogovor o vprašanjih okr. uč. konferencije. IV. Posamezni predlogi. V. Volitev društvenega vodstva. K prav obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Dopisi in druge vesti.

Maribor. Učiteljstvo mariborskega okraja je imelo dne 9. in 10. avgusta svojo uradno konferencijo. Navzoči bili so vsi člani konferencije, razun jednega, ki je radi boleznii na odpustu. Zborovanje pa so počastili tudi nekateri gostje in sicer: č. g. profesor in okr. š. nadzornik Franc Janežič, mestni učitelj gg. Sedlaček in Stepischnegg, vadniški učitelj g. Gabrijel Majcen in učitelj g. Koletnik iz Slov. Bistrice. V četrtek 10. je prisostoval konferenciji tudi gosp. nadučitelj Gustav Vodušek iz Trbovelj kot gost.

Gospod predsednik — okr. šolski nadzornik Henrik Schreiner otvori ob določeni uri zborovanje. Po lepem starem običaji se spominja s prav toplimi besedami Nj. veličanstva presvitlega cesarja Franca Jožefa I. ter pozivlja prisotne, da izrazijo svojo udanost daritelju šolskih postav z močnim trikratnim „Hoch-Živio“. Tej prijetnej dolžnosti se z veseljem in navdušeno odzovejo vsi udeleženci.

Svojim namestnikom imenuje g. predsednik M. Nerata, zapisnikarjem pa si zbor izbere g. Požegarja in gpdč. Škrbine.

Predsednik preide potem k dnevnemu redu ter prečita nekatere ukaze vis. c. kr. dež. šolsk. sveta in druge dopise. Po naredbi c. kr. dež. šolsk. sveta z dne 29. decembra 1892 št. 9383 bi se naj združili učenci, ki so zaostali za predpisanim smotrom, v poseben oddelek. Na jednorazrednicah je to celo nemogoče; omenjeno naredbo je tako umeti, da pridružimo učence, o katerih spoznamo, da bodo zaostali, takoj oddelku, pri katerem bodo temu odmerjeni smoter lahko dosegli.

Pri ukazu vis. dež. šolsk. sveta, z dne 12. jan. 1893 št. 9743, ki govori o olajšavah gledč na šolsko obiskovanje, pristavi gospod predsednik, da se za olajšave naj vselej prosí o pričetku šolskega leta; te se pa naj pripoznajo gledč na tiste otrok, ki so dopolnili šesto šolsko leto od svojega postavnega vstopa.

C. kr. nadzornik poda potem svoje opazke, katere je nabral pri nadzorovanji šol.

Razrednica je večje važnosti, kakor marsikateri učitelj misli. Ni zadosti, da se označi tvarina, katero je obravnaval učitelj, le po številu beril ali pa naslovu obširne snovi; treba je, da se na tanko pové, o čem se je razpravljalo in nadaljevalo.

Vesten učitelj ne odlagaj vpisati v razrednico, kar si dovršil v minolem tednu, sicer ti pozneje ne bo več v dobrem spominu. Poglej večkrat v dodelano razrednico preteklega šolskega leta; našel boš v njej stvari, katerih prej nisi opazil in katere ti budijo zdrave misli gledč na učno gradivo ali gledč na postopanje pri poučevanju.

Na zvezku naj stoji ne le ime učenčev, ampak tudi šolsko leto in oddelek. To je nadzorniku važno, ker ni vse jedno, katera pisava odgovarja tej stopnji, temu šolskemu letu ali oddelku. Na konci spisja naj se postavi dan, tembolj, da se učenci vadijo reda.

Na večrazrednih šolah določuje domača konferencija, kateri učenci vstopijo v višji oddelek ali razred. Zgodi se večkrat, da so višji oddelki ozir. razredi prazni, nižji pa prenapolnjeni. Povprečno vstopi vsako leto jednako število novicev. Vsled tega je učiteljem skrbeti, da učenci vsako leto dosežejo odmerjeno stopinjo ter ne zaostajajo preveč. Ta skrb pa naj vodi učitelja skozi celo šolsko leto, kajti konferencija ne stori konečno nič drugega, kakor da konstatuje faktične napredke.

Nadaljevaje o domačih konferencijah opozarja gospod nadzornik, da ne smé gledč na dnevni red nikdar manjkati točka: „Opazke pri hospitacijah“. Pri vsaki konferenciji naj poročajo dotični razredni učitelji o svojih učencih v obče, o disciplini, o napredku, o šolskem obiskovanji, o predelanej tvarini, o učnem načrtu.

Pri načrtem omenja gospod predsednik, da se je natanko po njem ravnati, ker je gledč na nekateri predmet dosežni smoter na drobno predpisan. Pri realijah je učitelj razun zemljepisja kaj malo navezan, a pri čitanji, računanj in pri jezikovnem

pouku se mu ni ravnati po svoji volji, ampak po postavnih določilih.

Sicer zahteva jednostni interes, da se poučuje in doseže na jednolikih šolah jednako; to pa je le mogoče, če postopajo šole po istih načelih, vodilih in postavnih določilih.

Nazornemu pouku se ne pripoznava povsod jednaka važnost. Metodiki so sicer v tem oziru res različnega mnenja, toda jaz smatram nazorni uk kot prvi predmet v I. razredu, okoli katerega se suče ves drugi pouk. Otroci se naj učijo govoriti! Predno govore, je treba nazirati reči, o katerih naj govore. Nazorni, ozir. jezikovni pouk je glavni predmet; domača konferencija naj določi ure, odmerjene temu predmetu po njegovi veljavi in po njegovih različnih straneh. (Dalje sledi.)

Iz Savinjske doline. (Okrajna učiteljska konferencija za šolski okraj Vranski, 31. julija t. l. na Polzeli) Predsednik c. kr. okr. šol. nadzornik, gosp. profesor dr. Andrej Wretschko otvori sejo ob 1/2 9. uri ter zakliče našemu presvitlemu vladarju trikratni „živio“, čemur zbrani z navdušenjem pritrdijo.

Namestnikom si odbere gosp. Farčnika, nadučitelja na Polzeli, a zapisnikarjema se izbereta per acclamationem gospoda Šijanec Fr., nadučitelj pri Sv. Juriju ob Taboru in Mat. Kavčič, učitelj na Ojstrici.

Konferencije udeležili so se vsi konferenčni udje, razun jedne gospodičine, ki je bila vsled bolezni zadržana in opravičena. Po oznanitvi vseh od lanske konferencije sem došlih ukazov oziroma odlokov poročá gospod predsednik o svojih opazkah gledč na nadzorovane šole. Ker so bile šole na Vranskem, v Št. Juriju ob Taboru in na Št. Jurskej ekspozituri v Ojstrici od 15. maja ozir. 20. junija vsled nalezljivih bolezni zaprte in jih torej ni mogel nadzorovati, poročá le o šolah na Polzeli, v Braslovčah in na Gomilskem.

Naznanja, da je vspek pouka dovoljen; posebno pa povdarja, da je obnašanje učiteljstva pod njegovo področje spadajočega, brezizjemno korektno in marljivost gledč na spolnovanje stanovskih dolžnostij kakor tudi gledč na dosego učnega smotra hvalevredna.

Omenja še nadalje, da je sedajni skoraj odstopivši okr. š. svet Vranski si stekel mnogo zaslug na šolskem polji, posebno pa kar se tiče razširjanja, ozir. aktiviranja novih šol.

Po jedernatem govoru c. kr. nadzornika preide se na obravnavanje konferenčnih vprašanj.

1. So-liv tem šolskem okrajju vpeljana slovenska berila v vsakem oziru korektna in ali zadoščajo šolskim potrebam, oziroma sedajnedobnemu stališču metodike? Nedostatki, če se nahajajo, naj se brez vsakega uvoda kratko ozna-

čujejo in naj se ob jednem navede dotična stran in vrstica.

O „Začetnici in prvem berilu“ poročal je gosp. učitelj Meglič, o drugem berilu in slovnici učitelj gospod M. Kavčič in o III. in IV. berilu pa nadučitelj gospod Farčnik.

Po razgovoru o tej točki, katerega so se skoraj vsi udje udeležili, sklene se jednoglasno, da se na višjem mestu vložijo prošnja, naj bodo slovenska berila v jezikoslovnem oziru pravilna in naj se posebno gleda na to, da ne bo po knjigah mrgolelo vse polno tiskovnih pogrškov.

2. O prestavi nove, tridelne računice dr. Močnika; ali se naj upelje?

Poročal je gospod Ivan Zotter, učitelj na Gornjskem in konečno se je sklenilo, da je konferencija z izjavami okr. učiteljskih zborovanj šolskih okrajev: Ptuj okolica, Ormož, Rogatec, Ljutomer in Gorenje Radgona v obče jedne misli, a vendar hoče še c. kr. dež. š. svet prositi, naj se prestave teh računice še le potem vpeljuje v naše šole, ko bodo uravnane v smislu nove avstrijske t. j. zlate veljave.

O stanju in porabi okr. učiteljske knjižnice je poročal gospod Meglič in ob jednem tudi zahvalil gospoda predsednika za darovane knjige. Na to je sledil daljši popis o stanju šolskih vrtov, o katerih je poročal gospod Farčnik.

Volitve imele so ta-le izid:

a) v stalni odbor: gg. Meglič, Šijanec in Zotter, Jarc pa kot namestnik. b) v knjižnični odsek, ki je ob jednem stalni odbor, si je izbral za prvomestnika in knjižničarja gospoda Megliča. c) Strokovnjakom v okr. šolski svet bil je voljen g. Farčnik in d) kot stalni poročevalec o zadevah tikajočih se šolskih vrtov pa gospod Šijanec.

Konečno se zahvali gospod predsednik za vestno dosedanje delovanje zlasti za današnje živahno udeležbo pri pretresovanju konferenčnih vprašanj, ter se s prav toplimi besedami poslovil od učiteljstva, vsodbujajoč ga še nadalje delovati v blagor človeštva, v blagor države in v lastno zadovoljnost.

Na to se zahvali gosp. Farčnik predsedniku za vedno taktno postopanje in povdarja, da ga bode učiteljstvo vedno ohranilo v dobrem spominu. Želi mu pa v novem njegovem bivališču (Krems) obilno sreče. Gromoviti živio-klici, sledeči besedam govornika, pokazali so, da je c. kr. nadzornik jako priljubljen bil pri učiteljstvu in da se navzoči povsem strinjajo z besedami gospoda Farčnika.

Gospod predsednik zahvali se še jedenkrat ter sklene sejo s trikratnim „živio“ na Njih preзвиšenost presvitlega cesarja.

—ij—

Sv. Trojica v Slov. goricah. Tovariši bistrškega in šentlenartskega okraja so po odstopu okrajnega šolskega nadzornika gospoda Robiča še vedno v zvezi ostali ter se vsako leto jedenkrat zbirali okolu svojega priljubljenega nadzornika gosp.

Jancziča. Tako tudi letos 27. julija povodom okr. učiteljske konferencije, *) katere se je vršila v poslopi c. kr. učiteljskega v Mariboru.

Udeležili so se konferencije, razven jedne, žalibog bolane gspdč. učiteljice, vsi udje obeh okrajev in točno ob 9. uri je gospod nadzornik zborovanje otvoril, spominivši se najvišjega blagohotnika učiteljskega stanu ter učeče se mladine, presvitlega cesarja Franca Jožefa I. pozivljajoč navzoče, da zakličejo ž njim: Bog ohrani preljubljenega nam cesarja Franca Jožefa I. še mnogajeta leta! Temu pozivu so se odzvali vsi navzoči s krepkim trikratnim „živio!“

Namestnikom je bil imenovan nadučitelj gosp. Rajšp star.; zapisnikarjema pa izbrana gg. Družovič in Šijanec. — Kot gostje so nas počastili ravnatelj Schreiner ter mestna učitelja gg. Stepišnik in Vadnon.

Preidoč k rešitvi dnevnega reda, naznani gosp. predsednik k prvemu vse v teku tega leta izišle ukaze in odloke. Vpeljava pokončne pisave se je na pozneje čase odložila. Gospod predsednik priporoča na vseh šolah vpeljavo Prettenhoferjevih pisank in sicer radi izvrstne robe v papirju ter gratis — sešitkov. Pri ukazu tičeč se tridelnih računice poprime gospod ravnatelj Schreiner besedo ter razloži v kratkih a zelo umljivih potezah prednost Lavtarjevih računice. Na to stavi Kovačič sledeči predlog: „Učiteljstvo bistrškega ter šentlenartskega okraja zbrano pri okrajni konferenciji si dovoljuje slavni štajarski c. kr. dež. šolski svet prositi, naj blagovoli v kratkem času aprobacijo Lavtarjevih računice priporočati. Po dovršeni aprobaciji se pa naj oba okrajna šolska sveta požurita pri deželnem šolskem svetu prositi, da se Lavtarjeve računic v slov. šolah kmalu vpeljejo!“ Predlog se je jednoglasno vsprejel.

O premembi beril ter slovnice so poročali gg. Černko, Sabati in Tominc. Tukaj si ne moremo kaj, da ne bi tudi svojega mnenja o tej vže sicer zelo zmalacenej vendar še vedno važnej zadevi povedali. Znano nam je vsem, da naše knjige ne zadostujejo v nikakem oziru tirjatvam ter da ni bilo mogoče na podlagi teh knjig nikjer doseči dovoljnega vspeha. De mortuis nil nisi bene. Želeli bi bili torej, da bi se bila kritika o teh knjigah celo opustila in raje navedlo, kako naj bodo nove knjige. Gosp. Tomince referat nam je v tem oziru še najbolj ugajal.

Gospod predsednik poroča potem o opazkah katere si je prilično nadzorovanja nabral.

Z delovanjem posameznih učiteljev kakor tudi z vspehi je bil v obče zadovoljen. Vspeh je bil v bistrškem okraju na 5 šolah zelo dovoljen; na 3

*) Dobili smo še tudi od druge strani poročilo o tem učit. zborovanju. A ker je to poročilo bilo že stavljeno, nismo mogli se nanj ozirati, kar nam gospod poročevalec, upamo, ne bode zameril.

prav dovoljen in na 2 dovoljen; v šentlenartskem na 4 zelo dovoljen, na 1 prav dovoljen in na 2 dovoljen.

H koncu še prida gospod nadzornik nekatere miglaje, kako se zamore pouk skrócić, ne da bi kaj vspehe ter napredek oviral.

Gospod Tribnik in Sabati sta poročala o vrednosti dobre šolske discipline.

Vsakdo zna, kolike vrednosti je dobra šolska disciplina, pa kako jo doseči in ohraniti, to je glavna reč. In v tem obziru nam je gosp. Sabatijev referat, kateri je sicer o vrednosti malo omenil, vendar zelo dopadel. Mi bi sicer bili želeli, da bi se naloga sledeče stavila: „Kako dobro šolsko disciplino doseči, jo ohraniti ter njena vrednost!“ O vrednosti hočemo tukaj navesti kratke sklepe, s katerimi se morda vse pove. „Ako ima učitelj dobro disciplino, tedaj ga ljudstvo spoštuje: ako spoštuje ljudstvo učitelja, tedaj dela ž njim in ne zoper njega; če pa dela ljudstvo z učiteljem, tedaj pa tako lahko vse doseže.“

Gospoda Zeilhofer in Terčak sta imela učni poskus iz geometrije. — Gospod Bregant je poročal: „Kako zamore učitelj pri otrokih obuditi in gojiti veselje do dela“, pravicoljubnost in zadovoljnost. Akoravno je naloga zelo obširna, jo je vendar gospod poročevalec v kratkih potezah izvrstno rešil. Gospod Pečovnik je imel učno sliko in sicer: „Marija Terezija“. Gospoda Pečovnika že poznamo iz društvenega delovanja, da je pri sestavi učnih slik neumoren korenjak. Tudi k zadnji sliki mu moramo čestitati.

Gospod predsednik se je posameznim referentom za njih trud zahvalil.

Poročilo o okrajnih učiteljskih knjižnicah nam pravi: bistriška knjižnica ima: 303 del s 406 zvezki šentlenartska 427 del s 552 zvezki.

Volitev zastopnikov v okrajnem šolskem svetu je imela sledeči izid: Slov. Bistrica: gospod Kristl; Sv. Lenart: gospod Mocher.

V stalnem odboru bistriškem ostanejo prejšnji udje, za šentlenartskega so se pa izbrali gg. Rajšp, Jušovnik, Mavrič, Mocher.

Prišli so na vrsto predlogi, in sicer predlaga gospod Šijanec:

1. „Visoki štaj. c. kr. dež. šolski svet blagovoli provzročiti, da dobe bolni učitelji v deželni bolnišnicah sobe II. reda“.

2. „Pri tiskovinah za preselitev učencev, oziroma učenk se še naj nekak kupon napravi, na katerem dotično šolsko vodstvo potrdi, da je učenec (učenka) v resnici v šolo vstopil (vstopila), ter prvemu vodstvu vrnejo“.

3. „Krajni šolski svet se naj pri opravičenji šolskih zamud ravna po učiteljevih opazkah ne pa po tem, kaj mu stranke pravijo“.

Vsi predlogi se sprejmejo.

Gospod Mavrič predlaga:

„Slavni okrajni šolski svet blagovoli dovoliti, da se po letu o vročih dneh, kadar doseže toplota 20° R., pouk iz zdravstvenih ozirov popoldne opusti. Sprejeto.“

S tem je bil dnevni red končan. Gospod predsednik se zahvali vsem poročevalcem za njih trud, ter želi da bi tudi za naprej vse moči napeli v blagor domovine in korist mladine. Še žalostnim srecem smo sprejeli novico, da nas gospod predsednik zapusti, ter ta posel drugemu gospodu izroči. Gospod Mocher in Rajšp sta se mu v imenu vseh navzočih za njegovo naklonjenost, objektivno delovanje in za očetovsko skrb zahvalila, ter ga zagotovila naše hvaležnosti in vedne udanosti.

Pri skupnem obedu, katerega se je tudi gosp. profesor Janežič udeležil, se je napivalo gospodu okrajnemu nadzorniku; c. kr. deželnemu šolskemu nadzorniku gosp. dr. K. Jarzu, c. kr. okrajnemu glavarju gosp. F. Kankowskyju.

K koncu zabeležimo še radostnega srca, da smo imeli letos že priliko jednega poročevalca iz bistriškega okraja poslušati, kateri je v slovenskem jeziku poročal. Prav tako! potem se nam ne bode več predbacivalo, da se med seboj izključljivo tujih jezikov poslužujemo, domačega pa zanemarjamo.

Kováčič.

Toplice. (Uradna učit. konferencija.) [Konec.] Zadnji poročal je gospod M. Hiti, kako in kaj naj šolska mladina bere. Osolil je svoje poročilo s pravim humorjem, že trudnim ušesom so kaj ljubko prijale njegove besede. Peljal nas je v svojo jedilno shrambo, tam je za razne dobe starosti pokazal primerno hrano. To hrano je kmalu spremenil v knjige, s kojimi hrani in živi on svoje učence. Za vsako šolsko leto ima razne primerne knjige. Preden pa kako knjigo uvrsti v šolsko knjižnico, jo sam ostro presodi ter prevdarja v kateri oddelek jo bo djal. Ker je bilo poročilo tako izvrstno, smo ga naprosili, naj ga v katerem šolskem listu priobči. Poročilo knjižniškega odbora kaže, da je bilo 137 glđ. 39½ kr. dohodkov in 109 glđ. 51 kr. stroškov. Knjižniški in stalni odbor odbereta se po vzkliku stara. Za knjižnico se nasvetuje nekaj novih knjig.

Konečno se gospod nadzornik zahvali poročevalcem za njih trud in izvrstna poročila, ter priporoča učiteljstvu vestno izpolnjevati svoje dolžnosti pri pouku. Govoril je nekako tako-le: Bodite vestni, pridni in neumorni pri delu: ne samo kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan. Vzemite si v vzgled presvitlega cesarja našega, on je preljubljeni oče svojih podložnih. Naš delokrog je majhen, Njegov je velik. On ima čas in prijaznost za vsakega. Skrbi za šolo, napredek svojih podložnih mu je največja skrb; vzgojite mladino v ljubezni do Boga, do domovine in cesarja. Pozivljem Vas, da njega Veličanstvu zakličete trikratno: „Slava mu“. Besede

gospoda nadzornika našle so odmev v srcih navzočih, in zaklicali smo „slava mu“, ter zapeli cesarsko pesem. Po tem se je konferencija zaključila. Gospod nadučitelj Koncilija se je gospodu predsedniku zahvalil za spretno njegovo vodstvo konferencije.

Po konferenciji je bil skupen obed v gostilni gospoda Pehanija.

Postreglo se nam je prav izvrstno. Napivalo se je gospodu nadzorniku, a on je napival učiteljstvu. Med napitnicami pelo se je prav izborno, umetno, pa tudi narodne pesem nismo izpustili, prehitro nam je minol čas. V mraku smo se ločili z nado, da se kmalu zopet polnoštevilo snidemo pri občnem zboru našega društva v Rudolfovem. Na veselo svidenje mile kolegince in dragi kolegi!

Topličan.

Iz Goriškega. (Lineatura pisank. — Likarjeve pisanke. — Svoji k svojim!) Lineatura knjižic (za lepomislinj in spisje) za slovenske šole ni imela doslej pravega reda. Po večem smo rabili Slovenci nemškega založnika Grubbauerja pisanke, katere so bile urejene za nemške šole z nemško in latinsko pisavo. Ta uredba in razvrstitev pisank gotovo ni bila dovolj primerna in ugodna našim slovenskim šolam. Zato pa ni bilo na naših šolah nikake jedinstnosti in razvrstitve; vsaka šola je rabila drugačno lineaturo in še ta jo je menjevala, kakor je razprodajalec pisank slučajno preskrbel ožjo ali širšo lineaturo. Razprodajalci niso vedeli kakih lineatur preskrbeti, otroci ne kakih kupiti in učitelji smo imeli večer križ z zabicevanjem otrokom, katerih številke pisank naj si kupijo in to za vsak nov zvezek posebej. Da bi se prišlo do jedinstnosti, da bi se rabile pisanke z ozirom na lineaturo primerne stopinji učencev, t. j. da bi se ne rabilo ali preširoko, ali prezogo črtanih pisank, sploh, da bi se uvedel pravi red, moral je pred leti celo nekateri c. kr. okr. šolski svet z okrožnico poseči vmes. To je kolikor toliko pomagalo, a zmešnjava je ostala gledé na število ista, kajti za štev. 7 je sledila 6, tej $7\frac{1}{2}$, $8\frac{1}{2}$, 9, na to pa 2, 3, 4, 11; za spisje pa smo rabili štev.: 16, 17, 13, kar pa ni odgovarjalo prvoimenovanim štev. lepomislinic.

Ker je tak nered bil samo v zmešnjavo otrokom in sitnost učiteljstvu; ker je pa pisanje važen predmet ljudske šole, kateremu omenjeni nered gotovo ni bil v prospéh, zato smo želeli za slovenske šole praktičnejše lineature. Kaj je lepšega in primernejšega, kakor da učenec začne pisati na pisanke štev. 1, katerej naj sledé štev.: 2, 3, 4, 5. itd. Istočasno se naj rabi spisovnice, ki imajo isto številko z jednako lineaturo?!

Takih pisank in spisovnic nam je preskrbel upokojeni učitelj gospod Gašpar Likar, sedaj trgovec s šolskimi in pisarskimi potrebščinami v Gorici.

Z ozirom na učne načrte ter naredbe šolskih oblastnih priredil je 8 stopnjevanih lineatur pod zaporednimi številkami od štev. 1 do 8.

Srednja širjava štev. 1 je 6mm, zgornja in spodnja pa za polovico širja, torej 9mm. Tako razmerje širjave imajo potem vse lineature in se tako zožujejo, da ima štev. 2 srednja šir. 5., zgornja in spodnja $7\frac{1}{2}$ mm; štev. 3 ima 4 in 6 mm; štev. 4 ima 3 in $4\frac{1}{2}$ itd. Širjava 12mm je za ostale lineature, da ostane pisava primerno velika za praktično uporabo v življenji, za katero se je učenec učiti. Štev. 5 je nova lineatura, kakoršnih drugi založniki nimajo, kajti začetkom ima 4 črte kakor štev. 4, kmalu pa se zgornji dve in spodnja črta opusté in nadaljuje do konca vsake vrste le podložna črta. Ta lineatura je namenjena za prehodne vaje s 4 na jedno črto in je po našej skušnji izvrstna pomoček, da se učenec naučé pisati na pisanke z le jedno črto. Štev. 6 je jedenočrtna lineatura 12mm oddaljenosti. Tej jednaka je štev. 7, toda le začetkom vsake vrste, kajti kmalu ni več črte, ampak le redke in tanke črtice, na katere mora učenec paziti ter se tako vaditi pisanju na čist, nečrtan papir, kakoršnega dobi v pisarni štev. 8. — Take so nove Likarjeve pisanke in spisovnice, kakoršnih si je vsak praktičen učitelj že davno želel!

Slovenskemu učiteljstvu menda ni treba še posebej priporočati novih Likarjevih pisank, kajti priporočajo se najbolje same. Gledé na ceno naj omenimo, da se ne razločuje od Grubbauerjevih, ravno tako je gledé na papir; sicer pa je padla cena šolskim potrebščinam v Gorici, odkar ima tudi gospod Likar svojo prodajalnico — prvo slovensko —, tako nizko, da nižje ne more, da jej je težko kje drugod jednaka. Ako bi pa bile nove pisanke tudi za spoznanje za kako malenkost v začetku dražje, treba poleg uničujoče konkurence še to okoliščino, da vsaka nova stvar je v začetku dražja, ker vsak začetek je težek in se ima boriti z zaprekami in s stroški.

Slovenski učitelji, ne le na Goriškem, ampak po vseh delih razkosane Slovenije! Znano nam je geslo: Svoji k svojim! Ako je kje umestno, gotovo je tukaj. Naročujemo in dajmo naročevati šolske potrebščine — posebno nove pisanke in spisovnice — le pri gospodu Likarji; Likar je naš kot vnet Slovencev in kot bivši učitelj!

—e—

Iz kranjskega okraja. V 26. dan julija je bila uradna učiteljska konferencija za kranjski šolski okraj v mestni dvorani v Kranji. Točno ob 9. uri dopoldne otvori zborovanje c. kr. okr. šolski nadzornik gosp. A. Žumer z običajnim pozdravom tudi v imenu gosp. predsednika c. kr. okr. šolskega sveta, imenuje svojim namestnikom gosp. nadučitelja A. Kmeta, konferencija pa izvoli zapisnikarjema gospico učiteljico M. Rooss in gosp. Jos. Petkovška.

V svojem dolgotrajnem poročilu naznani gospod nadzornik najprej spremembe pri šolskih oblastih in učiteljstvu zvršivše se po lanskej konferenciji, objavi važnejše razpise in odloke, preide na delovanje c. kr. okr. šolskega sveta v prosepch ljudskega šolstva v okrajih, govori o razširjanji in ustanovljanji novih šol ter o izvršitvi lanskih konferenčnih sklepov. Potem razpravlja o vsakem uradnem pisu posebej, o poslovanji šolskih vodstev ter izreče, da je našel večinoma vse v lepem redu. Otroške knjižnice se pa le počasi prirejajo, in gospod nadzornik imenuje šole, koje še nimajo knjižnic; kjer pa so, se prav dobro upravljajo in uporabljajo. Govoreč o vzgoji omeni, da se ista s poukom lepo vjema, da se šolska mladina vede povsod uljudno in prijazno. Pri posameznih predmetih nas opozori na posamezne nedostatke, omeni, da je beležiti velik napredek pri popravljanji nalog, da so iste po nekaterih šolah prav primerno odbrane, vse popravljene in po četrletjih urejene. Uspehi pri pouku pa niso normalni, kar ni krivo učiteljstvo, ampak boleznj, ker so bile večinoma vse šole zaprte nekoliko časa zaradi nalezljivih boleznj mej šolsko mladino. Slednjic preide na učiteljstvo samo in dostavi, da se je vedlo dostojno, vede naj se pa tudi taktno. V vzgled, da se je grešilo zoper taktnost, navede gospod nadzornik to-le: 5. januarja t. l. je priredilo tukajšnje učiteljsko društvo koncert s plesom v korist društvene podporne zaloga. V poročilu, ki je je prinesel „Popotnik“ o tem koncertu, beremo proti koncu stavek, da se našega društva naš gospod nadzornik demonstrativno ogiblje“. Gospod nadzornik nam je še povedal, da se je jednak dopis poslal tudi nekemu slovenskemu dnevniku v Ljubljano, pa da je bil dotični urednik toli takten, da ga ni objavil. *) No, danes pri uradni konferenciji, kjer je bilo navzočih pet č. gg. gostov duhovnikov, zdela se je gospodu nadzorniku umestna prilika, povedati, da ni prišel h koncertu radi plesa (?), čes, da se ne bo nislilo, da odobrujem ples na ta sveti večer! Risum

Ni mi tu zagovarjati našega društva, oziroma društvenega vodstva, katero bode gotovo na pristojnem mestu na primeren način podalo svoje pojasnilo gledé na prireditve koncerta, tudi nočem pretresovati, čeravno mi ni prav jasno, kdo se je tu zagrešil proti taktu ali društveno vodstvo, ki je v svojeji pregrešnosti priredilo pregrešni ples, ali gospod „Popotnik“ dopisnik, ki je navel golo dejstvo, omenim naj le, da naše društvo obstoji že četrto leto, da je priredilo dokaj zborovanj, letos 18. maja v Senčurji, 6. julija v Naklem, kjer so se obravnavale

*) Ni objavil? Gospod nadzornik pa je vendar zvedel za dotični dopis? — Po uredniku? Menda se gospodu nadzorniku zdi urednikovo ravnanje ravno radi tega taktno. Potem seveda smo se mi pregrešili zoper taktnost, ko smo objavili od zanesljive strani nam doposlano, gospodu nadzorniku neprijetno, da-si popolnoma resnično poročilo. Uredn.

same v ljudsko šolstvo spadajoče stvari — plesalo se pa ni — a našega gospoda nadzornika vendar ni bilo zraven!

Toda dosti o tem, da se tudi nad mene na spravi na tak surov način „Slovencev“ dopisnik v šte. 185. kakor se je zgodilo „Narodovemu“ poročevalcu o naši konferenciji. Da bi označil dozdevnega „Narodovega“ dopisnika — kar se mu pa seveda ni posrečilo, ker dotičnik ni pisal poročila — zateče se v svojeji hudomušnosti k „zoologiji“ ter opisuje koristne „coccinellide“, „plemenite“, „cervine“, le na ostudne in nikjer priljubljene „reptilije“ in „molluske“ je pozabil. Sapientia pauca!

Po poročilu gospoda nadzornika vpraša gospod nadučitelj L. Jelenc, zakaj se je postavil raz dnevni red brez vednosti in pritrditve stalnega odbora neki razpis visokega c. kr. deželnega šolskega sveta, v kojem se razpravlja o higijeničnih razmerah na ljudskih šolah in kjer se naglašá, da jako škoduje zdravju malih otrok, da predolgo sedé v šoli in da morajo po nekod brez jedi čakati popoldanskega pouka ter se vpraša, bi se li ne dal doseči učni smoter, če bi otroci hodili v šolo od 9. do 11. in od 12. do 2., oziroma od 1. do 3. Ta razpis, da o njem izreče svoje mnenje učiteljstvo, uvrstil je bil v vspered na priporočilo gospoda nadzornika stalni odbor, a točka je izostala, ker ne velja, kakor je sprevidel gospod nadzornik pozneje, kritikovati višje šolske oblasti. (Konec sledi.)

(Književna novost.) V Dragotin Hribarjevi tiskarni v Celji je ravnokar zagledal beli svet I. zvezek „Zbranih spisov Pavline Pajkove s sliko in životopisom pisateljice“. Dobi se pri založniku D. Hribarju v Celji mehko vezan za 2 kroni, trdo in prav krasno vezan pa za 3 krono.

(Okrajna učiteljska konferencija) za goriški okraj se bode vršila 13. septembra t. l. po sledečem vsporodu. 1. Zapisnik in o rešitvah sklepov poslednje okraj. učit. konferencije. 2. O stanji šolstva. 3. O pouku roč. del posebno z ozirom na zapreke temu predmetu. 4. O pouku risanja in oblikoslovja v ljudski šoli. 5. O pisanji v ljudski šoli z ozirom na-pokončno pisavo. 6. Poročilo okr. učit. knjižnice. 7. Volitev dveh zastopnikov v c. kr. okr. šol. svet; volitev stalnega odbora in v komisijo za okr. učit. knjižnico. 8. Samostalni predlogi. 9. Da izsolana mladina ne osurovi, kaj naj učitelj stori in kako naj se proti njej vede? Poslednje vprašanje ima vsak učitelj rešiti pismeno do 31. avgusta t. l. Do tega dne naj se javijo oni učitelji(ice), ki so voljni poročevati o jedni pod 3., 4., 5. navedenih točk, kakor tudi naznaniti samostalne predloge.

Premembe pri učiteljstvu. Gospod Jože Svetlin, podučitelj v Kamnici pri Mariboru imenovan je nadučiteljem na četirirazrednici v Makolah. Potrjeni so na svojih mestih provizorični učitelji

gg.: Rojko Mežan na Sv. Gori, Franc Zvirn v Prežganjih, Karol Pikel na II. mestu v Št. Vidu pri Zatičini, Fran Kavčič, nadučitelj na štirirazrednici pri D. M. v Polji. — V sežanskem okraju so nameščeni sledeči gg. učitelji - voditelji: Svitoslav Stanec zač. v Avberu, Janez Koren def. na Parki, Janez Ravbar def. v Pliskovici, Avgust Tancec def. drugi učitelj v Nabrežini, Josip Čuček zač. učitelj v Škrbini, Alojzij Trampuš aprob. učit. kandidat zač. v Šempolaji, Peter Ipavec zač. v Temnici, Josip Ravbar zač. v Zgoniku, Franc Fonda def. v Štanjelu. Gospod c. kr. okr. glavnik in predsednik c. kr. okr. solsk. sveta Janez Simzig v Sežani je umrl 17. avgusta. Naj v miru počiva! — Gospod nadučitelj Ivan Farkaš ni dobil nadučiteljske službe v Št. Vidu, kakor smo krivo informirani v 14. št. poročali, ampak ostane še dalje v Cirkovcah. — Gospod Jožef Gaber, nadučitelj v Črešnjevci je 23. avgusta umrl. Naj v miru počiva!

Fran Gestrin †

Majka Slovenija izgubila je zopet vrlega sina — umrl je Fran Gestrin, dični pesnik, marljivi pisatelj, iskreni rodoljub, vestni učitelj, zvesti prijatelj — umrl je mož! Stara istina je, da Slovenci s svojimi najboljšimi talenti nimamo sreče — v najlepši dobi jih pobere smrt. Tudi Gestrin je bil še le 28 let star, a v tem kratkem času je storil toliko, da se mu res ni načuditi. Rojen 1. decembra 1865. leta v Ljubljani, dovršil je ljudsko šolo in gimnazijo v svojem rojstnem mestu, od koder je odšel po maturi leta 1884. na Dunaj, učiti se pravoslovja. Ker mu pa to ni ugajalo, vpisal se je v modroslovno fakulteto v Gradcu. Po dovršenih modroslovnih naukih prevzel je suplenturo na goriškem izobraževališči za učiteljice, kjer pa ni ostal dolgo; šel je v Gradec nazaj in se pripravljval za profesorske izpite. Jeseni leta 1891. prišel je za suplenta na učiteljsišče v Mariboru, kjer ga je potlačila meseca maja 1892. 1. bolezen, katere se je bil nalezal pri vojaških vajah — bil je namreč rezervni častnik pri pešpolku št. 17 — v posteljo. Ko mu je nekoliko odleglo, preselil se je v Ljubljano in tam ga je 15. dne t. m. dohitela neizprosna smrt.

Kako marljiv je bil Gestrin, kažejo nam najboljše njegovi spisi. Sodeloval je pri mnogih listih, pri „Slovanu“, „Zvonu“ kot pri leposlovnih listih seveda v prvi vrsti; za svojega bivanja v Mariboru postal je tudi sotrudnik „Popotnikov“, za katerega je zložil mej drugim krasno pesem „Tri noči“ v proslavo tristoletnice Komenskega. Malo mesecev pred svojo smrtjo izdal je zbrane svoje pesmi, katere kažejo izreden pesniški talent. V krasnem jeziku izrazuje globoka svoja čustva, originalne svoje

misli. Gestrin je bil pa tudi zanimiv pripovedovalec, kakor nam kaže jedina njegova daljša povest „Iz arhiva“. Osnovanih je imel še več pripovednih spisov, n. pr.: „Rešilni angel“, „Zimska roža“ itd., tudi dramo je hotel spisati, a smrt mu je zabranila izvršiti svoje namere. Izredno marljiv je bil v prevajanji. Poslovenil je mnogo ruskih in čeških povestij. Za „Dramatično društvo“ preložil je nad 30 iger. Koliko, koliko bi bil še lahko spisal!

V občevanji bil je ranjki Gestrin prijeten družabnik. Bil je rad vesel in je tudi druge rad razveseljeval s svojimi duhovitimi dovptji. Vedel je najti za vsakega primerno besedo in tako ni čuda, da je bil obče priljubljen in čislán. Tudi še sedaj, ko je vedel, da mu ni pomoči, se ni kazal otožnega, a da ga je vendar prevzela zavest, da mora kmalo umreti, kažejo krasne balade, katere je priobčeval v zadnjih številkah „Zvonovih“.

Svoje rodoljubje pokazal je sijajno s tem, da je volil svoje premoženje — blizo 25.000 gld. „Pisateljskemu podpornemu društvu“.

Kako priljubljen je bil, videlo se je pri pogrebu, katerega se je udeležila nebrojna množica. Pevci zapeli so mu dve pesmi, gospod Anton Trstenjak, odbornik „Pisateljskega društva“ pa je govoril nagrobni govor. Vencev je bilo 18. Tako je izkazal narod dičnemu pesniku zadnjo čast. Truplo Gestrinovo počiva v rakvi „Pisateljskega društva“. Slava njegovemu spominu!

Raznoternosti.

[Učitelji in uradniki.] Vlada pripravlja predlogo o vzvišanju plač državnih uradnikov, katere se ima izvesti v prihodnjem letu. Načela, po katerih se će vlada v tej stvari ravnati, so nastopna: 1. Mesto petletnice, uvedejo se triletnice. 2. Sistenzuje se večje število stopinj v malih službenih razredih uštevši tudi V. službeni razred (t. j. dvorni svetovalci). 3. Ustanové se višje temeljne plače v posameznih razredih, posebno v štirih najnižjih. 4. Vzviša se aktivitetna priklada. Vzvišanje v štirih najnižjih razrednih činilo bi tu 100—200 gld.; pri najbližje višjih 300—400 gld., celoma tedaj do 10%, proti dosedanjam plačam. V najnižji službeni kategoriji, to je v XI. službenem razredu, naredé se iz dosedanjih dveh stopinj štiri. Vsled tega činile bi temeljne plače najnižjih službenih razredov: 600, 700, 800 in 900 gld. za XI. razred; 1000, 1100, 1200 gld. za X. razred; 1300, 1400, 1500, 1600 gld. za IX. razred; 1800 in 2000 gld. za VIII. razred. Kako dolgo bude še čakati učitelju, da se uravnajo plače?

[Koliko plača tuji denar v kronah.] Denar tujih držav prevaja se na našo novo kronino vrednost po posebnej ceni, kakor je bila do ločena v relaciji, torej brez ozira na ceno tekočo, namreč: 1 nemška marka = 1 krona 17 vinarjev. 1 frank francoski = 95 vinarjev. Baš tako jednote

peneznih držav: Belgija (1 frank), Španija (1 peseta), Italija (1 lira), Svica (1 frank), Rumunska (1 leu), Bulgarska (1 lev), Srbsko (1 dinar) in Grško (1 drahma), katere so vse sprejele francoski frank kot vrednostno jedoto, plača 95 vinarjev. Angleški denar: 1 šiling = 1 krona 10 vin., 1 krona = 5 kron 52 vin., 1 funt šterlingov = 24 kron, 1 guineja = 25 kron 14 vin., nizozemski gold. = 1 krona 98 vin., portugalski millreis = 5 kron 31 vin., ruski rubelj = 3 krone 80 vin., danska, švedska in norska krona = 1 krona 32 vin., turški pijaster = 22 vin., ameriški dolar (Združene države) = 4 krone 92 vin.

Javna zahvala.

Dne 4. junija t. l. praznoval sem tridesetletnico svojega učiteljevanja in delovanja na ljudski šoli v Kapelah pri Brežicah; pri tej priliki imenovala me je Kapelska občina svojim častnim občanom.

Iz več krajev mile naše domovine čestitalo se mi je prav laskavo k redkej slavnosti.

Ker mi ni bilo možno zahvaliti se pisмено vsakemu posebe, izrekam na tem mestu najpresrčnejšo zahvalo slavnemu občinskemu odboru in slavnemu krajnemu šolskemu svetu v Kapelah za prirejeno mi veselico. Zahvaljujem se vsem gg. tovarišem in tovarišicam na prijaznem pohodu, zahvaljujem se čast. gg. pevcem iz Brežic za izorno petje, zahvaljujem

se vsem svojem nekdanjim učencem in sedajnim prijateljem za pisnene in ustne čestitke in dejanske dokaze naklonjenosti, osobito gg. Jožefu in Mihaelu Cizelu za poslano krasno podobo; zahvaljujem se vsem, koji so me počastili s svojo navzočnostjo; zahvaljujem se vsakemu posebej in vsem skupaj, kateri so pripomogli v to, da se je izvršila slavnost toli lepo in častno za me, da se je bodem spominjal z radostnim srcem vse žive dni. Bog plati!

V Kapelah pri Brežicah, 15. avg. 1893.

France Kramer,
učitelj in častni občan.

Zahvala.

Predsedništvo „Zaveze slov. učit. društev“ se presrčno zahvaljuje tem potom slavnej mariborske čitalnici, ker je blagovoljno odstopila svoje prostore; slavnemu ženskemu in moškemu pevskemu zboru, čitalničnemu in tamburašem, posebno njihovemu voditelju g. Neratu mlajšemu; slavnemu učit. društvu mariborske okolice, posebno njega predsedniku gosp. Neratu za ves trud in požrtvovalnost, katerega jim je povzročilo V. zborovanje „Zaveze“; velečenjenemu g. ravnatelju Schreinerju za blagohotno razkazovanje učilne razstave ter gosp. prof. Koprivnik-u za razkazovanje šolskega vrta.

Dol. Logatec, dne 21. avgusta 1893.

Ivan Šega,
t. č. tajnik.

Vojteh Ribnikar s. r.,
t. č. predsednik.

Razpis natečajev.

Št. 983.

Razglas.

Sledeče učiteljske službe je umestiti takoj, definitivno ali tudi začasno, in sicer:

A. v Ptujskem šolskem okraji:

a) na Hajdini, učiteljska služba III. plačilni razred, prosta izba;

b) okolica Ptuj, podučiteljska služba, III. plač. razred, prosta izba;

c) pri Sv. Urbani, dve podučiteljski mesti, IV. plačilni razred, prosti sobi.

B. v Ormoškem šolskem okraj:

a) v Ormoži, podučiteljsko mesto, III. plač. razred, 60 gl. doklade za stanovanje;

b) pri Sv. Bolfanku na Kogu, podučiteljsko mesto, IV. plač. razred, prosta izba.

Prosilci in prosilke naj vložijo svoje redno podprte, zlasti z zrelostnim, oziroma tudi z spričevalom učne vsposobljenosti in z dokazom avstrijskega državljanstva opremljene prošnje potem predstojnega okrajnega šolskega sveta do 24. septembra 1893 pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Okr. š. svet Ptuj — Ormož, 23. avgusta 1893.

1—2

Predsednik Scherer s. r.

Št. 953, II. Podučiteljska služba.

Na trirazrednici v Črešnovci, IV. plačilnega reda se umešča podučiteljsko mesto definitivno ali provizorično.

Prosilci naj vložijo svoje redno opremljene prošnje z dokazom avstrijskega državljanstva predpisanim potom do 1. septembra t. l. pri krajnem šolskem svetu v Črešnovci.

Okr. šolski svet Slovensko bistriški,
2. avgusta 1893.

Predsednik: Kankowsky s. r.

Št. 965, I.

Naznanilo.

Na trirazredni v III. plačilni red uvrščeni ljudski šoli v Kamnici pri Mariboru umestiti bode s početkom prihodnjega zimskega tečaja služba podučitelja s postavnimi dohodki definitivno oziroma začasno.

Prosilci za to mesto naj pošljejo svoje prošnje, opremljene z zrelostnim, oziroma tudi s spričevalom sposobnosti poučevanja in z dokazom avstrijskega državljanstva naj pozneje do 18. septembra t. l. krajnemu šolskem svetu v Kamnici.

Okr. š. svet Mariborski, 11. avgusta 1893.

Predsednik: Kankowsky s. r.

Ker smo že precej daleč v drugi polovici leta in nam mnogo (225) odbiralcev za tekoče leto še nič ni naročnine poslalo, prosimo prav vljudno vse one, katerih se tiče, naj se nas začetkom prihodnjega meseca gotovo spomnijo, da ne zabredemo preveč v nered. Tudi stare naše dolžnike opetno prosimo, da se vendar odzovejo v dobrem svojej dolžnosti.

Vsebina. I. V. skupščina „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Mariboru. (I.) — II. Učni načrt za računstvo v štirirazredni ljudski šoli. (IV.) (L. Lavtar.) — III. Meščansko-učiteljski tečaj na c. kr. učiteljski v Mariboru. (I.) — IV. Društveni vestnik. — V. Dopisi in druge vesti. — Fran Gestrin † — Raznosterosti. — Zahvale. — VI. Natečaji. — VII.